

Olsztyn, dnia 8 maja 2024 r.

dr hab. Marta Romańczuk-Grącka, prof. UWM

Katedra Prawa Karnego i Prawa Wykroczeń

Wydział Prawa i Administracji

UWM w Olsztynie

Recenzja pracy doktorskiej mgra Dawida Korczyńskiego
pt. *Charakter prawny administracyjnych kar pieniężnych*
w transporcie drogowym

1. Wybór tematu rozprawy

Recenzowana rozprawa poświęcona jest problematyce charakteru prawnego administracyjnych kar pieniężnych nakładanych przez polskie organy kontrolne za naruszenia w transporcie drogowym. Celem Autora dysertacji jest określenie ich istoty oraz ustalenie, czy stanowią one sankcje administracyjne, sankcje represyjne (karne *sensu largo*), czy też mają charakter hybrydowy, tj. administracyjno-karny lub należą do prawa administracyjnego karnego. Nie jest to jednak cel sam w sobie, ponieważ zgodnie ze słusznym założeniem Autora służy określeniu zasad odpowiedzialności stosowanych w przypadku popełnienia deliktu administracyjnego w transporcie drogowym zagrożonego administracyjnymi karami pieniężnymi.

Jest to zagadnienie niezwykle interesujące, a przy tym ważne zarówno dla teorii, jak i praktyki w zakresie obydwu dziedzin prawa, gdyż narosło wokół niego wiele kontrowersji, a także problemów interpretacyjnych i klasyfikacyjnych. Nie było ono dotąd przedmiotem szczegółowych analiz, dlatego wybór przedmiotu dysertacji zasługuje w pełni na aprobatę.

Podjęcie przez Pana mgra Dawida Korczyńskiego próby odpowiedzi na tak ważne pytanie przyjmuję z satysfakcją i przekonaniem, że praca ta wpisuje się w niezwykle potrzebny nurt badań na styku prawa karnego i administracyjnego. Tym samym sam wybór tematu uznaję za ambitny, a jego ujęcie całkowicie trafne.

2. Metodyka pracy

Rozprawa doktorska mgra Dawida Korczyńskiego ma charakter rozważań teoretyczno-prawnych wzbogaconych badaniami empirycznymi. W części teoretycznej zastosowano metodę formalno-dogmatyczną, analityczną oraz ekonomicznego badania prawa, a pomocniczo także metodę prawno-porównawczą oraz historyczno-porównawczą.

W zakresie badań empirycznych zastosowano metodę socjologicznego badania prawa polegającą na badaniu dokumentów. W ramach tej metody Autor przeprowadził badania aktowe na próbie ponad 400 orzeczeń sądowych oraz niepublikowanych decyzji organów z lat 2017 – 2023.

Metody te wzajemnie się uzupełniają i pozwalają przeprowadzenie wielopłaszczyznowej analizy uprawniającej do konstruowania wiążących wniosków. Wykorzystanie ich w poszczególnych częściach dysertacji zostało należycie przez Autora uzasadnione.

Doktorant przytoczył około 29 aktów prawa, zarówno krajowego, jak i międzynarodowego, 99 opracowań naukowych, 8 orzeczeń Sądu Najwyższego, 6 orzeczeń sądów powszechnych, 49 orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego, 58 orzeczeń Wojewódzkich Sądów Administracyjnych, 32 orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, 11 orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, 16 orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także inne źródła. Jest to materiał, który niewątpliwie pozwolił Doktorantowi na prowadzenie dogłębnych analiz i formułowanie interesujących wniosków. Na szczególną uwagę zasługuje imponująca liczba poddanych analizie orzeczeń sądowych, co pozwala szczególnie docenić praktyczne walory ocenianej pracy.

Doktorant podjął próbę określenia przedmiotu i celu badań we wstępie swojej dysertacji. Niestety nie udało mu się tych elementów precyzyjnie rozgraniczyć. W pierwszym zdaniu pisze: „*Główny problem badawczy stanowi określenie charakteru prawnego (istoty) administracyjnych kar pieniężnych...*”. Wydaje się, że Autor miał na myśli cel podjętej analizy, a niefortunnie nazwał ten cel problemem. Problem badawczy stawia się zawsze w formie pytania, czego w ocenianej pracy zabrakło. W dalszej części Wstępu Autor pisze: „*Celem pracy jest próba ustalenia kryteriów, w oparciu o które powinno następować określenie charakteru (istoty) administracyjnych kar pieniężnych*”. Jest on określony prawidłowo, jednak merytorycznie zawiera się we wcześniej postawionym „problemie badawczym”, co potwierdza tylko brak umiejętności rozgraniczenia tych elementów.

Na s. 18 dysertacji Autor formułuje hipotezę, że „*administracyjne kary pieniężne przewidziane za delikty administracyjne w transporcie drogowym mają charakter hybrydowy, tj. administracyjno-karny*”. W kolejnym akapicie na s. 19 nazywa tę hipotezę „*poglądem*”, w następstwie którego formułuje hipotezę, że „*muszą one [administracyjne kary pieniężne – przyp. Rec.] być stosowane z odpowiednim zachowaniem standardów i gwarancji właściwych dla sprawy karnej w autonomicznym konwencyjnym i konstytucyjnym rozumieniu, co jednak nie wyklucza zachowania odrębności tego modelu odpowiedzialności i jej realizacji w procedurze formalnie administracyjnej*”. Następnie Autor w odniesieniu do dwóch postawionych hipotez ponownie używa zwrotu: „*Dwa powyższe poglądy spowodowały sformułowanie hipotezy, że odpowiedzialność za delikty administracyjne zagrożone administracyjnymi karami pieniężnymi powinna opierać się na zasadzie winy, przy czym nie powinna ona być rozumiana identycznie jak w prawie karnym, bowiem prowadzi to do nieporozumień oraz oporu administratywistów przed przyjęciem winy jako przesłanki odpowiedzialności za delikty administracyjne*”.

O ile sama treść hipotez nie budzi wątpliwości i zrozumiałe jest to, że są one wzajemnie ze sobą powiązane, nazywanie ich poglądami jest daleko niefortunne, a całość opisu metodologicznego pracy jest przez ten zabieg nieczytelna. Hipotezy powinny być wypunktowane adekwatnie do odpowiadających im problemów badawczych, które jednak też nie zostały odpowiednio wyartykułowane.

Ocena formalnej strony pracy doktorskiej wymaga tego, aby wszelkie zauważone niezgodności podkreślić i wyraźnie zasugerować potrzebę ich usunięcia na etapie przygotowywania pracy do jej opublikowania, co niniejszym czynię, w pełnym przekonaniu, że Autor zechce to uczynić.

Podsumowując uważam, że praca doktorska Pana mgra Dawida Korczyńskiego spełnia wszystkie wymagania stawiane pracom naukowym pod względem metodologicznym, a dostrzeżone błędy formalne, często pojawiające się na wczesnym etapie pracy naukowej, są łatwe do usunięcia.

3. Struktura pracy

Praca składa się z sześciu rozdziałów, poprzedzonych wstępem i zamkniętych wnioskami *de lege ferenda* oraz syntetycznym zakończeniem. Liczy łącznie 315 stron, w tym 297 stron

właściwego tekstu. Przyjętą przez Doktoranta kolejność prezentowania poszczególnych zagadnień należy uznać za logiczną i poprawną.

Wstęp zawiera uzasadnienie wyboru tematu. Autor prezentuje w nim dobór użytych na potrzeby dysertacji metod badawczych.

Rozdział I ma poniekąd charakter wprowadzający w problematykę sankcji administracyjnych *sensu largo* poprzez określenie ich rodzajów i funkcji. Przedstawiono w nim klarowną ich systematykę, jak również określono miejsce, jakie zajmują w niej administracyjne kary pieniężne.

Rozdział II poświęcono problematyce przynależności administracyjnych kar pieniężnych do poszczególnych gałęzi prawa, ich funkcjom, a także karom przewidzianym w poszczególnych ustawach związanych z transportem drogowym. W rozdziale tym dokonano analizy problematyki administracyjnych kar pieniężnych w oparciu o wzorce konstytucyjne, konwencyjne i wzorce prawa unijnego.

W rozdziale III Autor koncentruje się na problematyce winy, zarówno jako przesłance odpowiedzialności za delikt administracyjny, jak również element limitujący wysokość kary oraz okoliczność uzasadniającą odstąpienie od jej nałożenia.

Rozdział IV został poświęcony okolicznościom wyłączającym odpowiedzialność, takim jak siła wyższa oraz przesłanki z poszczególnych ustaw regulujących transport drogowy.

Rozdział V poświęcono przesłankom odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej, a także formom prawnym tego odstąpienia.

Rozdział VI stanowi analizę problematyki zbiegu odpowiedzialności za delikty administracyjne na podstawie poszczególnych ustaw regulujących transport drogowy.

Pracę wieńczą postulaty *de lege ferenda* oraz zwięzłe zakończenie.

Przyjęty przez Doktoranta podział treści i kolejność wywodów uznać należy za poprawne. Widoczne jest uporządkowanie zagadnień od ogółu do szczegółu, co czyni strukturę pracy przemyślaną i komplementarną. Odnosząc się do wewnętrznej struktury poszczególnych rozdziałów, stwierdzić należy, że kolejność poszczególnych zagadnień jest prawidłowa, a zamierzenia Autora zostały wyraźnie sprecyzowane.

4. Treść rozprawy

Ogólna ocena merytorycznej zawartości pracy jest pozytywna. Rozważania są spójne, poparte poglądami doktryny oraz orzecznictwa, właściwie powiązane, w większości wnikliwe, a formułowane wnioski należyście uzasadnione. W tej płaszczyźnie recenzowana praca jest dowodem na opanowanie przez Doktoranta warsztatu naukowego, niezbędnego do uzyskania stopnia doktora. Krótka charakterystyka rozdziałów pozwoli wskazać argumenty na uzasadnienie tej tezy, a jednocześnie zwrócić uwagę na pewne polemiczne kwestie i drobne błędy merytoryczne.

Rozprawę rozpoczyna **wstęp**, w którym Doktorant formułuje główne założenia metodologiczne pracy. O ile opis zastosowanych metod oraz uzasadnienie ich wyboru są całkowicie przekonujące, tak określenie problemów badawczych odbiega od przyjętych w pracy naukowej zasad, co zostało szerzej omówione w części recenzji poświęconej metodyce pracy. Dodać należy, że we wstępie nie powinny znajdować się stwierdzenia kategoryczne, ani wnioski sformułowane w wyniku przeprowadzonych badań. W przypadku ocenianej pracy trudno oprzeć się przekonaniu, że wstęp został zbyt upodobniony do zakończenia, do weryfikacji i uzasadnienia prawdziwości hipotez.

Rozdział I traktuje o sankcjach administracyjnych w ujęciu holistycznym. Doktorant trafnie określa miejsce administracyjnych kar pieniężnych w strukturze poszczególnych rodzajów sankcji. Rozważania są przejrzyste, spójne, a wnioski nie budzą wątpliwości. Rozdział ma walor porządkujący i systematyzujący. Autor słusznie w nim konstatuje, że kryterium funkcji, jakie spełniają sankcje administracyjne, także w odniesieniu do sankcji karnych *sensu stricto*, jest kryterium daleko niewystarczającym do określenia charakteru prawnego administracyjnych kar pieniężnych.

Rozdział II ma dla całej dysertacji zasadnicze znaczenie. Na jego łamach Autor dokonuje konceptualizacji charakteru prawnego administracyjnej kary pieniężnej. Czyni to w oparciu o liczne kryteria, przez co oceniana część pracy ma charakter wielopłaszczyznowy i multikauzalny. W konsekwencji ustalenia poczynionego w Rozdziale I, że funkcje, jakie pełni administracyjna kara pieniężna nie są wystarczające dla określenia jej charakteru prawnego, Autor poddaje analizie poglądy doktryny i orzecznictwa w przedmiocie pozostałych kryteriów, jakimi są przynależność sankcji do danej gałęzi prawa, dobro prawne będące przedmiotem ochrony danej regulacji, dolegliwość sankcji, wykładnia historycznoprawna oraz praktyka stosowania sankcji. Całość rozważań zawęża się do określenia charakteru prawnego

administracyjnych kar pieniężnych w poszczególnych ustawach regulujących transport drogowy przy użyciu dogłębnej analizy orzecznictwa i omówieniu wzorców kontroli konstytucyjnej, konwencyjnej i unijnej. Całość jawi się jako dojrzały i wyczerpujący wywód naukowy. W związku z silnym akcentem, jaki Autor położył na porównanie do dorobku piśmienniczego w zakresie prawa karnego, pozwolę sobie skomentować ten sposób ujęcia problematyki określenia charakteru prawnego administracyjnych kar pieniężnych.

Poglądy Autora w tej materii są wyważone i nie budzą większych wątpliwości, pragnę jednak zwrócić uwagę, że niektóre sformułowania mogłyby być nieco złagodzone. Na s. 46 dysertacji Autor ocenia poglądy W. Woltera, według którego administracyjne kary pieniężne nie mają nic wspólnego z odpowiedzialnością karną za przestępstwa oraz M. Cieślaka, zdaniem którego kary pieniężne nakładane na jednostki organizacyjne to „instrumenty administracyjne, nie mające wiele wspólnego z prawem karnym”. Zdaniem Doktoranta poglądy te należy opatrzyć zastrzeżeniem, że obecnie są odrzucane przez większość doktryny i dominujące są poglądy pośrednie. Uważam, że zdanie wyrażone przez Autora jest nieprecyzyjne, bowiem nie wskazuje o jaką doktrynę chodzi, czy prawa administracyjnego, czy prawa karnego, czy też doktrynę obejmującą obie gałęzie prawa. Używając argumentu większościowego w przypisie powinno znaleźć się odwołanie do głosów przeciwnych cytowanym poglądom. Jako przedstawicielka nauki prawnego pozwalam sobie nie zgodzić się z tym stanowiskiem i wyrazić także przekonanie, że z perspektywy oceny prawnokarnej większość przychyli się jednak do głosów W. Woltera i M. Cieślaka, mimo, że były one wyrażone dość dawno, a co więcej w innym stanie prawnym. Wartość przytoczonych słów z perspektywy podstawowych zasad prawa karnego i jego funkcji gwarancyjnej pozostaje niezmienna, co nie oznacza, że przedstawiciele nauki prawa administracyjnego nie mogą ich uznać za nieprzydatne dla własnych poszukiwań badawczych w przedmiocie istoty administracyjnych kar pieniężnych. Wydaje mi się, że Autor nie przemyślał tego zdania, bądź pominął możliwość szerszego skomentowania tych poglądów tak, aby swoje stanowisko lepiej uzasadnić.

Podobnie na s. 48 Autor stwierdził: *„Zgadzam się z poglądem, że o tym, z jakim rodzajem odpowiedzialności mamy do czynienia w danym przypadku, nie decyduje jej nazwa ani lokalizacja w systemie prawa, lecz istota, podobnie, jak nie ma znaczenia to, czy mówimy o «grzywnie», czy też o «karze pieniężnej». Ustawodawca przejawia nieraz tendencję do ukrywania sankcji w istocie karnej za «parawanem» sankcji administracyjnej, podobnie jak niekiedy podatek, który źle się kojarzy, jest ukrywany za «niewinnymi» określeniami różnego rodzaju «opłat»”*. Co prawda Autor opowiedział się tu za jednym z poglądów wcześniej

wyrażonych w doktrynie, jednak z uważnej lektury pracy wynika, że jednak kryteria te mają, choć nie decydujące, to jednak jakiekolwiek znaczenie.

Jeśli chodzi o porównanie funkcji, jakie spełniają sankcje administracyjne i karne w znaczeniu ścisłym, Doktorant przeprowadza wnikliwą analizę piśmiennictwa. Z oczywistych powodów przeważa tu materiał administracyjnoprawny. Chciałabym zwrócić uwagę, że porównania typu: „*Podczas gdy kara za przestępstwa i wykroczenia ma mieć na celu represję (odwet za zawiniony czyn) oraz prewencję szczególną i ogólną, administracyjnym karom pieniężnym przypisuje się przede wszystkim cel prewencyjny, restytucyjny, chociaż nie neguje się też możliwości spełnienia przez nie funkcji represyjnej*” z perspektywy prawa karnego nie są trafne, gdyż opierają się na założeniu, że kara kryminalna ma na celu przede wszystkim represję, a jest to założenie fałszywe. Wyjęty cytat jest przypadkowym, jednym z wielu takich twierdzeń przytaczanych na łamach dysertacji. Tymczasem współczesny paradygmat prawa karnego jest bardzo daleki od eksponowania represji jako głównej funkcji kar. Odwołując się do kategorii funkcji wiodącej nie jest także właściwe w odniesieniu do wszystkich kar jako takich, gdyż poszczególne kary i środki karne cechują się innym zestawem funkcji i inną funkcją wiodącą. Na szczęście Autor, już we wnioskach Rozdziału I stwierdził, że kryterium głównej funkcji nie jest wystarczające do określenia charakteru administracyjnej funkcji pieniężnej.

Zdecydowanie pozytywnie odnoszę się do fragmentu pracy dotyczącego przedmiotu ochrony jako jednego z kryteriów określenia istoty przedmiotowych kar. Autor trafnie dowodzi, że określenie dobra prawnego będącego przedmiotem ochrony danej regulacji świadczy o przyporządkowaniu do określonego charakteru sankcji. Posługując się przykładem deliktów określonych w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi (SENT). Zdaniem Autora, analiza z perspektywy wyłącznie indywidualnego dobra prawnie chronionego nie daje takiego rezultatu jak analiza z perspektywy indywidualnego i ogólnego dobra prawnie chronionego. Ograniczenie się wyłącznie do indywidualnego przedmiotu ochrony pozwalałoby bowiem kwalifikować sankcje przewidziane w tej ustawie do prawa administracyjnego. Natomiast analiza ogólnego dobra prawnie chronionego wskazuje, że są nim należności podatkowe, a zatem ogólnym dobrem prawnie chronionym nie jest porządek administracyjny, lecz wpływy budżetowe, a to kwalifikuje kary przewidziane w ustawie SENT jako *de facto* sankcje podatkowe (s. 75). Słusznie Autor konstatuje, że „*W konsekwencji należy wskazać, że określenie przedmiotu ochrony przez ustawodawcę (co na ogół ma miejsce w uzasadnieniu do*

projektu przepisów) oraz jego analiza na etapie stosowania prawa ma pierwszorzędne znaczenie dla stosowania administracyjnych kar pieniężnych, pozwala bowiem określić ich charakter, kontekst, w którym powinny być stosowane, wzorce, z którymi powinny być zgodne, a w indywidualnych sprawach, czy określone zachowanie rzeczywiście godzi w dobro prawnie chronione”.

Na koniec Autor postuluje *de lege ferenda*, aby tj. wprowadzić na grunt deliktów administracyjnych mechanizmy pozwalających, czy to warunkowo zawiesić karę, czy też ją warunkowo umorzyć lub warunkowo od niej odstąpić. W przypadku tych deliktów, podobnie jak w przypadku prawa karnego, powrót do deliktu administracyjnego (powtórne popełnienie podobnego deliktu) powinien być zdaniem Autora tym kryterium, które decydowałoby o zarządzeniu wykonania kary warunkowo zawieszanej lub podjęciu postępowania warunkowo umorzonego (s. 79-80). Wniosek ten jest odważny, ale mimo bezpośrednich wzorców prawnokarnych, nie budzi większych oporów pod warunkiem odrębnych od prawnokarnych podstaw takich regulacji.

Trudno się oprzeć wrażeniu, że oceniany rozdział zawiera swoją „część szczególną”. Odniesienie się do poszczególnych ustaw regulujących delikty administracyjne w transporcie drogowym w sposób ściśle skonkretyzowany, oparty na orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej stanowi wartościowy materiał o ogromnych walorach praktycznych. Podjęcie rozważań w kontekście wzorców konstytucyjnych, konwencyjnych i unijnych należy ocenić bardzo pozytywnie.

Rozdział III poświęcony jest zagadnieniom winy, w którym Doktorant zakreśla bardzo istotny problem, czy odpowiedzialność za delikt administracyjny jest niezależna od winy – jest odpowiedzialnością obiektywną, tj. związaną z samym obiektywnym zaistnieniem stanu niezgodnego z prawem (ujemnym skutkiem), czy też jest ona odpowiedzialnością opartą na zasadzie winy (wystąpienie subiektywnego elementu zawinienia), choć nie została ona wprost wyrażona w przepisach, a jeżeli tak, to jak definiowanej (s. 135-136).

W związku z przeważającą w praktyce sądowej koncepcją pierwszą, Doktorant idzie dalej, poszukując odpowiedzi na pytanie o źródła zasady winy. Ustalenie jej konstytucyjnego charakteru (art. 42 ust 3 Konstytucji RP) daje Autorowi punkt wyjścia do analizy, czy odpowiedzialność represyjna za delikt administracyjny mieści się w pojęciu odpowiedzialności karnej w ujęciu konstytucyjnoprawnym. Nie podważając kwestii, że w prawie

administracyjnym odpowiedzialność podmiotu oparta jest na idei bezprawności czynu, a zatem sam fakt naruszenia prawa stanowi podstawę do zastosowania sankcji, Doktorant zwraca uwagę, że w piśmiennictwie można spotkać się również z poglądem odmiennym, że odpowiedzialność za delikt administracyjny jest odpowiedzialnością represyjną, w związku z czym zastosowanie do niej mają fundamentalne dla całego prawa represyjnego gwarancje i zasady, zatem również zasada winy (138-139).

Poczynione ustalenie pozwala odnieść się do kolejnego problemu, czy wina, na zasadzie podobieństwa do prawa karnego jest elementem limitującym wysokość kary administracyjnej. Doktorant odpowiada na to pytanie w sposób pozytywny, co odpowiada idei sprawiedliwości. Konsekwentnie Autor stwierdza, że w przypadku administracyjnych kar pieniężnych bezwzględnie określonych (mających sztywne stawki) limitująca funkcja winy powinna zostać uwzględniona w ramach instytucji odstąpienia od nałożenia kary (s. 177).

Z kwestią zawinienia Doktorant słusznie wiąże pojęcie należytej staranności przejawiającej się m.in. wprowadzaniem adekwatnych procedur i działań naprawczych, która jego zdaniem powinna stanowić okoliczność wyłączającą odpowiedzialność za delikt administracyjny. W przypadku natomiast, gdy staranność przewoźnika nie jest wystarczająca, by wyłączyć odpowiedzialność, należy wziąć ją pod uwagę w ramach miarkowania kar (względnie określonych) lub jako okoliczności mającej znaczenie dla odstąpienia od nałożenia kary (określonej w sztywnej wysokości) (s. 185).

Wnioski Doktoranta zasługują na aprobatę, tym bardziej, że sposób jego rozważań nie stanowi tzw. „kalkowania” koncepcji winy prezentowanej w prawie karnym, ale odnosi się do standardów właściwych dla prawa represyjnego w autonomicznym rozumieniu konstytucyjnym, konwencyjnym i unijnym.

Rozdział IV stanowi omówienie okoliczności wyłączających odpowiedzialność za delikty administracyjne. Chodzi tu o wyłączenie odpowiedzialności za delikt, charakteryzujące się tym, że postępowania dotyczącego nałożenia kary pieniężnej nie wszczyna się, a wszczęte umarza. Autor omawia szczegółowe rozwiązania dotyczące poszczególnych ustaw regulujących delikty administracyjne w zakresie transportu drogowego. Czyni to starannie, rzeczowo, w sposób całkowicie przekonujący.

Rozdział V stanowi prezentację zagadnień związanych z mechanizmem odstąpienia od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej. Analiza prawna dokonana przez Doktoranta jest dojrzała i prowadzi do wartościowych wniosków *de lege ferenda*. dodania do k.p.a. przesłanki

odstąpienia od nałożenia kary mającej charakter klauzuli generalnej i mającej zastosowanie do wszystkich administracyjnych kar pieniężnych, nawet wówczas gdy kwestia ta została uregulowana odrębnie w ustawach je przewidujących. Taka przesłanka, zdaniem Doktoranta, pozwalałaby uwzględniać indywidualne oraz zmieniające się okoliczności, bez konieczności korekt legislacyjnych. Służyłoby to, w praktyce orzeczniczej sądów i organów, budowaniu uniwersalnych kryteriów, które należy uwzględniać w procesie rozważania odstąpienia od nałożenia kary. Przesłankę taką mógłby stanowić interes publiczny lub ważny interes strony. Wniosek ten wieńczy propozycją zmiany art. 189f § 1 pkt 3 k.p.a. Należy docenić sposób sformułowania propozycji zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej.

Rozdział VI stanowi omówienie problematyki zbiegu odpowiedzialności za delikty administracyjne z odpowiedzialnością za przestępstwo lub wykroczenie. Sposób przeprowadzenia dowodu świadczy o doskonałej znajomości tej problematyki. Odniesienie się do możliwych zbiegów podstaw zawartych w poszczególnych ustawach regulujących delikty administracyjne w zakresie transportu drogowego, czyni rozważania bardzo wartościowymi pod względem praktycznym. Z tym trudnym zagadnieniem Autor poradził sobie doskonale, przyjmując za główne kryterium zasadę *ne bis in idem* i opierając się na zasadach wyłączania wielości ocen.

Postulaty *de lege ferenda* wypracowane przez Autora należy uznać za wyważone i warte podjęcia otwartej dyskusji. W zakończeniu zaprezentował wnioski, będące wcześniej podsumowaniem każdego z rozdziałów. Praca ma charakter czytelny, dzięki spójnej strukturze i konsekwentnym wywodom Doktorant osiągnął założony cel. Istotę administracyjnych kar pieniężnych określił jako hybrydową, administracyjno-karną, co w konsekwencji wymaga odniesienia się do konstytucyjnoprawnej zasady winy, jako zasady odpowiedzialności, jednak w znaczeniu autonomicznym, bez „kalkowania” rozwiązań prawnokarnych. Zostały one przedstawione w sposób czytelny oraz należycie uargumentowane. Stanowią przyczynek do dalszej dyskusji, niezwykle potrzebnej w ocenianej materii.

Można na koniec dodać, że rozprawa doktorska Pana mgra Dawida Korczyńskiego jest dowodem ogromnej wiedzy na temat praktycznych aspektów nakładania administracyjnych kar pieniężnych za delikty administracyjne w transporcie drogowym. Z pewnością przełożyła się ona na zaangażowanie w pisanie pracy doktorskiej, co widać po ilości zagadnień w niej poruszanych oraz wielopłaszczyznowości podjętych wątków.

Elementem pracy są także wykaz skrótów, źródeł prawa oraz szczegółowo opracowana bibliografia. Zostały one sporządzone zgodnie ze sztuką w tym przedmiocie.

5. Język i strona techniczna pracy

Praca napisana jest poprawnym językiem prawniczym. Zapis bibliograficzny także jest prawidłowy. Autor nie ustrzegł się jednak pewnych językowych nieścisłości, czy uproszczeń, np.:

- 1) Na s. 45 dysertacji Autor używa zwrotu: „*sankcje te są uchylane lub umarzane*”. Norma sankcjonująca nie może być nigdy umorzona. Autor zdaje sobie z całą pewnością sprawę, tym bardziej, że na wcześniejszych kartach pracy stwierdził kategorycznie, że traktowanie kar i sankcji synonimicznie jest błędem;
- 2) Na s. 74 dobra prawne powinny być określone w formie rzeczownikowej a nie czasownikowej;
- 3) Zarówno na s. 19, jak i s. 293 zakradł się błąd literowy z pominięciem litery c i litery i w nazwie zasady *core of criminal law*, jest bowiem „*core of rimnal law*”.

Zdarzają się inne błędy literowe i interpunkcyjne, należy jednak podkreślić, że w odniesieniu do całości rozprawy nie są one znaczne, a praca jest napisana starannie w oparciu o powszechne zasady edycji tekstu naukowego.

6. Konkluzja

Przedstawiona do recenzji **rozprawa doktorska Pana mgra Dawida Korczyńskiego pt. „Charakter prawny administracyjnych kar pieniężnych w transporcie drogowym”** stanowi merytorycznie poprawne, wartościowe i kompleksowe opracowanie naukowe. Dlatego też, mimo podniesionych uwag i zastrzeżeń, mających w części charakter spostrzeżeń polemicznych, nie mam wątpliwości, że **recenzowana rozprawa spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim, określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.). W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Pana mgra Dawida Korczyńskiego do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.**